

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kolizní otázky u nekalé soutěže II.

V souvislosti s nekalou soutěží lze říci, že většina názorů na řešení kolizní problematiky preferuje hraniční určovateli místa, kde došlo ke zřejmé škodě, spíše než místo kde došlo k jednání zakládajícímu nekalosoutěžní stav. Bischoff, jenž také považuje dotčený trh za ústřední kolizní kritérium, k tomu říká: „Je přirozené lokalizovat nekalou soutěž tam, kde se nachází trh, na kterém došlo ke střetu zájmů soutěžitelů a následně pak použít právo státu tohoto trhu, které tudíž rozhoduje o eventuelní nekalosti jednání a určuje limity svobodě soutěže.“

Lex injuriae

V souvislosti s nekalou soutěží lze říci, že většina názorů na řešení kolizní problematiky preferuje hraniční určovateli místa, kde došlo ke zřejmé škodě, spíše než místo kde došlo k jednání zakládajícímu nekalosoutěžní stav. Bischoff, jenž také považuje dotčený trh za ústřední kolizní kritérium, k tomu říká: „Je přirozené lokalizovat nekalou soutěž tam, kde se nachází trh, na kterém došlo ke střetu zájmů soutěžitelů a následně pak použít právo státu tohoto trhu, které tudíž rozhoduje o eventuelní nekalosti jednání a určuje limity svobodě soutěže.“ Řešení zahrnující vyhledání trhu dotčeného nekalou soutěží koresponduje s Rezolucí Institutu Mezinárodního práva (Cambridge 1983) a bylo též použito mnoha národními právními řády. Čl. II Rezoluce říká: kde je způsobena škoda soutěžiteli na dílčím trhu jednáním, o kterém mohlo být důvodně očekáváno, že bude mít takové účinky, bude použito právo státu, kde se nachází tento trh, aby stanovilo práva a povinnosti stran, ať se takové jednání stalo v tomto státě, nebo ve státech jiných.“ Podobnou rezoluci vydala Mezinárodní liga soutěžního práva (Amsterdam 1992) v souvislosti s reklamou a jejími eventuelními nekalosoutěžními účinky. Tato v podstatě opět vyzdvihuje právo dotčeného trhu (případně paralelně několika trhů), tedy státu kde došlo ke střetu reklamy a jeho předpisů při oslovení veřejnosti. Při tom výslovně stanoví, že reklama zasahuje veřejnost určitého státu, jestliže se do daného státu dostane, bude tam (běžně) dosažitelná, je určena veřejnosti (s ohledem na její jazyk, text, objekt) a je pochopitelná. Zároveň zakotvuje pravidlo, že bez ohledu na místo způsobené škody se však použije právo státu odpůrce, pokud tento nemohl rozumně předpokládat, že jeho chování – reklama způsobí škodu ve státě, kam se dostala.

V rámci americké právní kultury existuje pravidlo „last event rule“, které je obsahově téměř totožné s právem dotčeného trhu. Bezpochyby tedy existuje tendence upřednostňovat aplikaci práva dotčeného trhu. Tohoto výsledku bylo dosaženo mimo jiné jako důsledku konkretizace obecného principu *lex loci delicti*. Vyvstává však samozřejmě otázka, jak přesně je třeba rozumět pojmu dotčený trh a jak má být určen (lokalizován) v konkrétním případě. Ekonomická definice charakterizuje trh jako místo, kde se střetávají zájmy jednotlivých soutěžitelů, ale právnícká veřejnost všeobecně souhlasí s názorem, že pojetí trhu v souvislosti s nekalou soutěží musí být vykládáno úžeji, než v jeho ekonomickém významu, jinak řečeno jako oblast určená územím jednoho státu. Proto dotčeným trhem bude stát kde se nachází poškozený subjekt (soutěžitel, spotřebitel, veřejnost jako celek).

Složitější je situace okolo nekalosoutěžních následků, které jsou nezbytnou podmínkou možnosti aplikace práva dotčeného trhu. V úvahu mohou přicházet pouze přímé a podstatné následky v

souvislosti se soutěží. Sekundární, vedlejší účinky se při určování rozhodného práva nezohledňují, stejně tak, jako je vyloučena aplikace práva přicházejícího do úvahy náhodou. Zmíněné nepodstatné následky – účinky v podstatě představují stav, kdy jinak nekalosoutěžní jednání nedosahuje hranice prahu citlivosti dotčeného trhu.

Další poměrně výraznou výhodou vazby na právo dotčeného trhu je větší vynutitelnost, protože soudy každého státu (předpokládejme, že žalobu podají právě subjekty z dotčeného státu) zaručují jednotnost judikatury nejvíce při práci s vlastním právním řádem a aplikují jej v důvodných případech vždy. To ovšem naopak znamená, že společnost hodlající zahájit reklamní kampaň v mnoha zemích ze státu svého sídla musí znát jednotlivé právní řády (respektive jejich příslušnou výše), podle kterých bude případně rozhodováno. Hlavním argumentem Haagské konference ve prospěch vazby na právo dotčeného trhu je, že koresponduje s legitimními očekáváními poškozené osoby, když učiní výhradně aplikovatelným právo ovlivňující ekonomický základ případu. Tento výsledek je přijatelnější i protože osoba poškozená často nemusí znát místo, kde došlo k nekalosoutěžnímu činu jí poškozujícímu. Neméně významné je i zachování stejných práv a povinností všech subjektů zúčastněných na soutěži bez ohledu na jejich státní příslušnost nebo místo odkud jednají.

V souladu s rezolucí Institutu pro Mezinárodní právo z r. 1983 se ještě krátce zmíníme o předvídatelnosti škodlivých následků. Jak bylo řečeno výše, pokud je možno tyto následky rozumně očekávat, bude aplikováno právo dotčeného trhu. Tam, kde však škoda předvídatelná nebyla, stanoví rezoluce podpůrně vazbu na právo státu, které má nejvýznamnější vztah ke stranám, jejich jednání a způsobené škodě. Tento režim je upřednostňován ze dvou důvodů: 1) klauzule předvídatelnosti brání strany před aplikací neopodstatněného právního řádu (unreasonable law), čímž umožňuje ekonomické plánování a 2) podpůrná vazba ve většině případů navádí na právo státu kde došlo k nekalosoutěžnímu jednání, nebo k právu státu sídla stran.

Na závěr této kapitoly snad ještě musíme zmínit názory, které považují při nekalosoutěžním jednání s vlivem na více dotčených trhů aplikaci více právních řádů paralelně za nevhodné a nepraktické, zejména v rámci nekalé soutěže spáchané na internetu a upřednostňují právo země původu. To je však dle našeho názoru velmi problematické, protože stejně jako je možné využívat síť Internet celosvětově, je následně velice náročné určit právě onu zemi původu. (Této problematice se v navazujícím článku věnuje R. Charvát).

Z praktických příkladů k aplikaci práva dotčeného trhu uvedeme pouze jeden ukázkový (a v české současnosti aktuální). Výrobce cigaret ve státě A vzhledem krabičky a stylem písma značky napodobuje produkt mnohem vyhlášenější a celosvětový výrobce mající sídlo ve státě B. Cigarety imitátora jsou pravděpodobně méně kvalitní, ale také cenově dostupnější na trhu státu A. Jedná se tedy o klasické nekalosoutěžní jednání a to dokonce s možným vlivem na turisty ze všech zemí, kde se prodávají cigarety výrobce vyhlášenějšího. Protože však dotčeným trhem je území státu A, a v případě turistů jde typicky o podprahové vedlejší účinky, bude rozhodným právo dotčeného trhu, tedy státu A.

Nekalosoutěžní jednání je typickým příkladem vzniku mimosmluvní odpovědnosti, kdy ke škodě dochází nejčastěji porušením povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů. V České republice upravuje střet aplikovatelných právních řádů zákon O mezinárodním právu soukromém a procesním. Jedná se o zákon na svou dobu poměrně velice kvalitní, o čemž svědčí i minimální potřeba novelizací po společenských změnách v roce 1989. Kolizní úpravu mimosmluvní odpovědnosti obsahuje §15 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen ZMPS), který stanoví, že: „nároky na náhradu škody, nejde-li o porušení povinností vyplývajících ze smluv a jiných právních úkonů, se řídí právem místa, kde škoda vznikla, nebo místa, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá nárok na náhradu škody.“ Formulace §15 tedy dává na výběr obě výše rozebrané varianty, použití lex loci delicti comissi nebo lex injuriae a vyslovuje se pro alternativní použití jednoho z nich. Z tohoto ustanovení se však nedá dovozovat, že by výběr mezi právními řády příslušel účastníkům, případně poškozenému. Výběr přísluší soudu, který o nároku rozhoduje. Pokud

tedy jednotlivé hraniční určovatele ukazují na jiné právní řády bude vhodné použít právní řád významnější. Kučera však současně poukazuje na skutečnost, že kolizní kritéria uvedená v §15 ZMPS se pro některé druhy náhrady škody nehodí a zdůrazňuje v této souvislosti mj. náhradu škody způsobené nekalou soutěží. Zároveň se touto problematikou výslovně zabýval ve svém návrhu zákona o mezinárodním právu soukromém, kde v §66 upravujícím náhradu škody v odstavci 4 říká: „Nároky na náhradu škody způsobené nekalou soutěží a další práva z toho vyplývající se řídí právním řádem státu, na jehož trhu se projeví účinky nekalosoutěžního jednání. Směřuje-li porušení práva výlučně proti podnikovým zájmům poškozeného, použije se právního řádu státu, v němž má poškozený postižený podnik. Byl-li uskutečněním jednání porušen právní vztah stran, použije se právního řádu, kterým se řídí tento vztah.“ Toto navrhované ustanovení tedy jednoznačně v souladu s všeobecným trendem upřednostňuje právo dotčeného trhu jako rozhodující hraniční určovatel. Zcela eliminuje možnost použití práva místa škodlivého jednání, což by vneslo jednoznačnost do mnoha sporných případů. Na druhou stranu však nepřipouští možnost použití jednoho práva oproti mnoha dotčeným zejména v případech nekalosoutěžního jednání prostřednictvím Internetu. Výjimky z uvedeného obecného pravidla pak směřují k použití lex causae v případě smluvního vztahu stran (což však bude v případech nekalé soutěže spíše výjimečné) a práva podniku. V této souvislosti je otázkou, jak chápat směřování výlučně proti podnikovým zájmům. Dle našeho názoru se v daném případě odkazuje na situace, kdy nehrozí poškození spotřebitele nebo soutěže jako celku, ale pouze dotčeného soutěžitele.

Totožnou preferenci práva dotčeného trhu (trhu, na kterém se objevily účinky nekalosoutěžního jednání) nalezneme v rámci české hmotně právní úpravy hospodářské soutěže v §43 odst. 1 Obchodního zákoníku (dále jen ObZ), podle kterého se ustanovení části I. hlavy V. ObZ nevztahují na jednání v rozsahu, v jakém má účinky v zahraničí (pokud mezinárodní smlouva závazná pro Českou republiku nestanoví jinak). Vzhledem k tomu, že toto ustanovení je chápáno jako nepřímá novelizace ZMPS, nelze při řešení kolizní problematiky podle §15 ZMPS, pokud škoda vznikla v důsledku soutěžního jednání a pokud jde o jiné právní důsledky tohoto jednání, než je způsobení škody.

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Směrnice o transparentnosti odměňování a GDPR: Nové regulační paradigma ochrany osobních údajů v pracovněprávních vztazích](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Proměna definice závislé práce a konec postihování pracovníků: Analýza dopadů připravovaného zákona o platformové práci](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)